

dergorden schillende overwegingen zijn daarbij van invloed: De overzetting moet o.a.:

1o. in overeenstemming zijn met den Geest der Schrift; 2o. in overeenstemming zijn met den tijd waarin het gebeurde plaats had; 3o. een zuivere weergave van de feiten zijn; 4o. zoo getrouw mogelijk aan den grondtekst beantwoorden.

Dit overgebracht op het „gorden van schip” brengt tot het volgende resultaat:

1o. Zooals „Tekst en Uitleg” die geeft.<sup>8)</sup> Prof. de Zwaan vertaalt vers 16 en 17 (gedeeltelijk) aldus: „... slaagden wij er niet in de groote moeite in de sloep meester te worden, bij het ophalen waarvan zij als hulpmiddel gebruik maakten van strikken, die zij onder het vaartuig heenvierden”.

De Leidsche hoogleraar verklaart deze overzetting nader door te zeggen, dat „van „omgorden” van het schip zelf — een groot zwaar vaartuig — met kabels onderdoor, geen sprake is. Was het loen reeds zoo wrak geweest, dan was het bij de stranding tot spaanders geslagen, als — het niet reeds lang daarvoor was vergaan. Wat men aan boord van zulk een groot vrachtschip, dat 276 koppen telde, met een omgordingsmanoeuvre ooit voor praktisch nut bereikt zou hebben, is moeilijk te zeggen.”<sup>9)</sup>

In „Tekst en Uitleg” wordt de zaak zoo gezien: dat men niet het groote schip ondergordde, maar, dat om de boot, vertikaal, een soort „gording” werd gelegd, tot strop gemaakt (strikken, vert. de Zw.) waaraan de boot binnenboord werd geheschen.

Deze voorstelling van zaken is technisch uitvoerbaar, kan hebben plaats gehad en heeft zoo noodig nog plaats.

Vergelijkt men echter deze commentaar met vertalingen van bepaalde Fransche, Duitsche of Engelsche herkomst, de Statenoverzetting, den Leidschen Bijbel, of ook met het Grieksch bij Nestle, dan komt men tot een ander resultaat.

Alle genoemde Bijbelvertalingen n.l. maken in vers 16 en 17 onderscheid tusschen boot en schip.

Vers 16: Konden wij nauwelijks de boot machtig worden.

Vers 17: Het schip ondergordende.

Vers 16: Fransch: chaloupe; Luther: Kahn; Oxford-bible: boat; Leidsche: boot; Nestle: skaphè.

Vers 17: Fransch: navire; Luther: Schiff; Oxford-bible: ship; Leidsche vertaling: schip; Nestle: ploion.

Blijkens deze tekstgetuigen wordt in vers 16 niet medegedeeld hoe de boot geborgen werd, maar dat ze in veiligheid werd gebracht. Terwijl het 17de vers zegt, dat ze het schip ondergorden.

Als vanzelf komen we nu aan de tweede opvatting van dit Schriftgedeelte, meer speciaal vs. 17.

Een schip ondergorden is: de romp vertikaal verstevigen. Dit is iets anders dan een schip

omgorden. In het laatste geval wordt het casco horizontaal gesteund.

Alle bovengenoemde Bijbels lezen ondergorden. Dit is te merkwaardiger, daar noch in de Oudheid noch in lateren tijd een voorbeeld van deze poging tot behoud bekend is. Hoewel men deze handeling niet uitgesloten moet achten.

W. E. VAN POPTA.

## HET BOEK VAN DE WEEK

De eerste dissertatie over Dr. Kuiper.<sup>1)</sup>

In het jaar 1937, het jaar, waarin herdacht zal worden, dat een eeuw geleden Dr. Kuiper geboren werd, verscheen eindelijk de eerste dissertatie over Dr. Kuiper!

Het schijnt wel heel vreemd, dat tot dusver niemand het gewaagd — of gewild — heeft Dr. Kuiper, of liever een stuk van Dr. Kuipers leven of werk, tot onderwerp voor een proefschrift te kiezen. De stof is boeiend in de hoogste mate en van het allergrootste belang.

Groen van Prinsterer was in dit opzicht gelukkiger. Reeds tijdens zijn leven verscheen een dissertatie van den bekenden Dr. Daniël Koorders over: De Antirevolutionaire Staatsleer van Mr. Groen van Prinsterer uit de bronnen ontwikkeld (1860). En sindsdien hebben onderscheidene proefschriften over Groen de pers verlaten. We hebben studies over: Kerk en Staat volgens Groen van Prinsterer en over: De godsdienstig-wijsgeerige beginselen van Groen. De jeugd van Groen is nauwkeurig en boeiend beschreven. Allerlei onbekende en interessante feiten over Groen en de verkiezingen van 1871 werden gepubliceerd. Getuigend werd Groens houding t.o.v. de Roomschen. En we zijn nog meer moeis te wachten!

Is het dan niet heel vreemd, dat de machtige figuur van Kuiper nog geen enkelen promovendus zoo geboeid heeft dat hij een proefschrift aan hem ging wijden?

Toch lijkt dit feit vreemder dan het is. De studie van Dr. Kuipers leven en vooral van zijn ideeën en beschouwingen stelt enorm zware eischen.

Daar is allereerst de ontzaglijke omvang van zijn schriftelijke nalatenschap. Wat een werk is 't niet, om alle „Standaards” en „Herauten” alleen maar dóór te lezen.

Bovendien is het uiterst moeilijk den ontwikkelingsgang van Kuipers denken na te speuren. Kuiper wijst de overgangen, de kenteringen daarin niet aan, maar bedekt die veeleer. Alleen scherp nauwkeurig onderzoek kan ontdekken waar nieuwe

gezichtspunten door Kuiper werden gezien, of waar hij een andere richting insloeg, dan die, waarin hij tot dusver koerste.

Grootere moeilijkheid in de Kuiper-studie vormt evenwel Kuipers manier van zeggen en betoogen. Dit klinkt op 't eerste hooren misschien wel wat vreemd. Heeft Kuiper niet den naam van overduidelijk te zijn? Werd hij niet, naar men algemeen beweert, door iedereen begrepen? Kon hij de moeilijkste onderwerpen niet zoo briljant en transparant behandelen, dat zijn hoorders en lezers ze doorschouwden tot in de kern?

Men kan op deze laatste vragen volmondig ja antwoorden en toch van oordeel zijn, dat het moeilijk, zeer moeilijk is na te gaan wat precies, scherp omlijnd, Kuipers opvattingen zijn. Kuiper schreef zoo en sprak zoo, dat zijn volgelingen een helder-totaal-beeld ontvingen van wat hij bedoelde; zoo, dat de hoofdgedachte glashelder werd gezien. Maar wanneer men heel nauwkeurig Kuipers meening omtrent eenig onderwerp wil navorschen, dan moet men eerst door een haag van beelden en vergelijkingen heendringen; dan moet men vervolgens de vele woorden, waarmee hij zijn gedachten tot uitdrukking brengt, voorzichtig wegen en vergelijken, vóór men tot een scherpe begripsomschrijving van Kuipers denkbeelden komen kan. Kuiper bediende zich niet van een strakke, consequente terminologie. En de weelderige, beledende stijl, hoe schitterend en boeiend ook op zichzelf, gepaard gaande met den overvloed van woorden, waarvan Kuiper zich bedient om hetzelfde telkens op andere wijze te zeggen, maken het werkelijk moeilijk zulver te grijpen en weer te geven wat Kuiper eigenlijk bedoelde.

En wat ten slotte het voornaamste is: Kuiper, de volle, veelzijdige Kuiper rijst als een domtoren op uit het vlakke land der gewone menschen en gewone geleerden. Wanneer het waar is, dat men om iemand te kunnen verstaan, hem moet overtreffen, dan is het met de mogelijkheid om Kuiper te doorzien en au fond te kennen wel zeer hachelijk gesteld.

Het is dan ook geen wonder, dat over Kuipers beschouwingen omtrent kerk of staat of wetenschap of wat dan ook, zoo bitter weinig is geschreven. We hebben enkele biografieën, waaronder die van Rullmann ver vooraan staat. We hebben ook de ongelooflijk mooie en waardevolle bibliografie, eveneens van Dr. Rullmann, het onmisbare fundament voor alle Kuiperstudie. Maar verder?... Já, er zijn nog caricaturen, geteekend, twee bundels zelfs, en ook geschreven — ik denk aan wat Prof. Haitjema publiceerde.

En nu is er dan de eerste dissertatie.

Ze is van Dr. Leroy Vogel. Zooals de naam reeds doet vermoeden, is Dr. Vogel van afstamming een Hollander. Hij is geboren in Corsica, in den staat Zuid Dakota van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. Dr. Vogel bezocht het Calvin Col-

lijk onder geen beding geschieden. Maar dat neemt niet weg, dat sommige menschen toch wel eens wat minder druk konden loopen. Het komt toch niet zóó zelden voor, dat een jongen zich aan tafel snijdt aan een mes: een klein sneetje in den vinger, dat wat bloedt. De volgenden morgen bij den dokter: „Dokter, moeder heeft me gestuurd, ik heb in mijn vinger gesneden; en nu wou moeder graag, dat u even keek of het geen kwaad kan”. Zoo'n bezoek is overbodig: een verstandige, flinke huismoeder draait er een schoon lapje om en na een paar minuten is alles vergeten. Een ander komt op het spreekuur en vertelt dat hij verkouden is. „Hoest u erbij?” Neen, dat niet. „Voelt u uzelf dan misschien koortsig of hebt u ergens pijn, b.v. op de borst?” Nee, dat ook niet, maar ik ben verkouden, hebt u daar niks voor? Nu vraag ik u even, hoeveel menschen er per winter „gewoon verkouden” zullen zijn. Dat zijn er in ons lieve landje honderdduizenden.

Als nu eens al die menschen zoo deden als die eene van zooveen, wel dan moest de politie erbij te pas komen in den winter, om de file menschen voor het wachlokaal van den dokter wat in orde te houden. En de dokter zou haast geen tijd overhouden, om zijn bedlegerige patiënten, die toch meestal het ergste ziek zijn, thuis op te komen zoeken. Voor deze en dergelijke zaken moet men zijn dokter niet opzoeken, dat kan men zelf gemakkelijk af. En het is ook niet de bedoeling en overeenkomstig den opzet van een ziekenfonds, dat de patiënt zijn dokter op zulk een wijze zou raadplegen. Dat zou ten eerste zulke enorme bedragen aan geneesmiddelen gaan kosten, dat het ziekenfonds onmogelijk meer zou kunnen blijven voortbestaan zonder een flinke premieverhoging in te voeren; maar ten tweede zou een ziekenfonds op zulk een wijze ook totaal verkeerd gaan werken. Dan zou het den menschen alle verantwoordelijkheidsgevoel gaan ontnemen. Ten slotte zou men haast niets meer op eigen verantwoording durven behandelen. Op zulk een wijze zou de geestelijke volkskracht langzaam maar zeker ernstig verzwakt worden!

(Slot volgt.)

P. JASPERSE.

Apost., blz. 243.

blz. 119.

ert ons plotseling ons leven verschillig zijn, gaat presentia afstand, dan dere vozel van worden zijn voorbijgaan of lang de goede zekerd is, zoospanning levensrt nog naar het

g leeft is gauw rustig, op zijn kinderen, die areeltje dat hij nig interesseert, gezichtseinder in hem is, ontzijn teenen gaar zoospoedig r vast. Zoo is van den zieke nurw geworden den afloop; zoos gauwer kwaader dan iemand es in het dagewijs voldoende g te verstoren, die een vol en zetje velen, golven gerust len patiënt. Als wel gefundeerd en van de zijde tekten misschien ren, dan mag heel erg tegengevoel krijgen, ik niet goed, ik willen hebben, lagen misschien r overstelpende zijn theewater

8) Tekst en Uitleg, De Hand. der Apostelen, 2e druk, blz. 69.

9) Tekst en Uitleg, De Hand. der Apostelen, 2e druk, blz. 154.

1) Die politischen Ideen Abraham Kuipers und seine Entwicklung als Staatsmann. Von Dr. Leroy Vogel: 1937; Buchdruckerei Richard Mayr, Würzburg.

nemen, integendeel. Maar het onnoodig 's avonds en ook wel 's nachts waarschuwen, dat is het, waartegen gewaakt moet worden. En dat komt nog herhaaldelijk voor. Dan gaat om 9 uur des avonds de telefoon: „Dokter, wilt u vanavond nog even aankomen bij die en die?” „Ja, wat is er aan de hand, moet het vanavond nog bepaald?” „Nou ik had liever, dat u zoo dadelijk nog even kwam; och, kijk u, mijn zoontje is eigenlijk al een dag of drie-vier niet in orde; hij is nog wel geregeld naar school geweest, maar ik vind maar, dat hij er niet goed uitziet en zooveen kwam er ook nog iemand, die vond, dat de jongen zoo vervallen is. En daarom had ik graag, dat u nog eens even kwam”. Of het volgende gebeurt, wat ik pas van een mijner collega's hoorde, die des nachts om half één opgebeld werd voor iemand, die een keelabces zou hebben: „of dokter het even wou komen insnijden”. Toen de dokter vroeg, wanneer de patiënt ziek geworden was, luidde het antwoord: „dat het nu al een week was, dat hij erge last van dat keelabces had”. Kijk, zulke avond- en nachtboodschappen kunnen vermeden worden; de eerste kan best wachten tot den volgenden morgen en de laatste had toch in die heele week, dat hij ziek was overdag wel eens een moment kunnen vinden om den dokter te waarschuwen. Deze man had veel eerder en dan 's morgens, vóór de dokter de stad inging, op moeten bellen.

In dezelfde richting gaat ook het onnoodig dikwijls bezoeken van den dokter. Dit is een euvel, dat haast alleen voorkomt in de ziekenfondspraktijk, waar de honoreering van den arts niet geschiedt per verrichting. Of men geen enkelen keer in een heel jaar of dat men gedurende een heel jaar elken dag naar het spreekuur zou gaan, het kost er den patiënt toch geen cent meer om. Want op die wijze krijgt de dokter het onnoodig druk en wordt hem weer de noodige tijd voor verdere studie en ontspanning onthouden. Elke mensch moet trouwens leeren ook zelf iets te beoordeelen, ook zelf iets aan te durven. Ik weet, dat hieraan een gevaarlijke kant kan zitten, n.l. wanneer menschen al te veel zelf willen afhandelen en dan pas een boodschap naar den dokter sturen als het eigenlijk te laat is. Dat moet natuur-